

45

GENER
2012

POLÒNIA, Un Jugador de Primera Divisió a la UE?

Agnieszka Nimark, Associate Researcher, CIDOB

Anna Zielińska-Rakowicz, Research Fellow, Polish Institute of International Affairs

A diferència de la majoria dels països de la Unió Europea, probablement Polònia considerarà que el 2011 ha estat un bon any. Mentre que la crisi del deute sobirà es va estendre des d'alguns estats membres perifèrics com Grècia fins a les economies més potents del nucli de la zona Euro, desestabilitzant alguns pesos pesants de la UE, com Itàlia i Espanya, Polònia va ser l'únic país que va gaudir de creixement econòmic. A més, les condicions econòmiques estables de Polònia van contribuir a la reelecció el passat octubre de la *Plataforma Cívica* de centre-dreta, la primera vegada des de 1989 que guanya les eleccions parlamentàries el partit que ostenta el poder. La bonança econòmica i les condicions polítiques estables van permetre al primer ministre Donald Tusk i al seu equip afrontar amb comoditat la seva primera Presidència europea rotatòria.

Polònia va assumir la Presidència europea el passat mes de juliol en el moment en què el funcionament de la Unió es va veure seriosament afectat per la crisi de l'euro. Encara que la influència política de Polònia era limitada, en estar exclosa de les converses del grup de l'euro, la veritat és que, fins i tot si Polònia hagués estat un estat membre del grup de la moneda única, probablement no hagués pogut canviar el curs dels esdeveniments. En qualsevol cas, Polònia va aconseguir projectar una imatge molt positiva

de si mateixa cap al món exterior gràcies a la seva ferma postura a favor d'una major integració en la UE, la seva capacitat de resistència davant la crisi financera, una estabilitat política interna, així com una presidència polonesa marcada per un entusiasme genuïnament pro europeu. Aquests factors han donat clarament una embranzida a la posició de Polònia en la UE, però, per ventura està Polònia en el camí de convertir-se en un autèntic jugador de Primera divisió?

La petició polonesa a favor d'una major integració europea

El discurs que, amb el títol —Polònia i el futur de la Unió Europea”, va oferir Radoslaw Sikorski davant el Consell Alemany de Relacions Exteriors a Berlín l'últim 28 de novembre, constitueix tal vegada el moment més destacable de la Presidència

polonesa sortint a la UE. A pesar que Sikorski va deixar clar que el seu discurs no era una declaració oficial sinó simplement una veu polonesa en el debat sobre el futur de la Unió, no cal conèixer amb detall la història de Polònia per entendre la importància que va adquirir aquesta veu. La seva afirmació, àmpliament citada: “*Dec ser probablement el primer ministre d'exters polonès de la Història que ho declara, però algú ho havia de dir: temo menys al poder germànic que la*

Durant els dos últims anys, mentre empitjorava la crisi de l'euro, possiblement sigui Polònia l'únic país de la UE que ha avançat posicions dintre del 'club'.

La sisena nació més extensa de la UE s'ha guanyat el reconeixement, no només gràcies a la seva economia emergent i a la seva estabilitat política sota el govern del partit de centre-dreta Plataforma Cívica sinó també gràcies a la seva tàctica negociadora amb la UE.

La ferma postura de Polònia contra els interessos nacionals dels estats membres més poderosos de la UE i la seva crida a la solidaritat en temps de crisi va contribuir a crear una imatge positiva i pro europea del país durant la seva Presidència de la UE.

El potencial que ha demostrat per al lideratge, combinat amb la fe genuïna de Polònia en una Europa consistent i més gran pot ser que li permetin en el futur optar a la Primera Divisió de la UE.

inactivitat germànica” va ser extraordinària per dues raons. En primer lloc pel que expressa respecte a quant ha avançat Europa com a continent, i en segon lloc, perquè expressa la distància que separa Europa del col·lapse econòmic.

En un moment crucial de la crisi de l'euro, el discurs de Sikorski va dirigir l'atenció de tot el món cap a Polònia. En el *Charlemagne's Notebook* de *The Economist* podia llegir-se: “Li ha tocat a Polònia, un país que no forma part del grup de l'euro, dir les coses pel seu nom als membres prominents.” (...) El Sr. Sikorski va afirmar que Alemanya era ‘la nació indispensable’ d'Europa i que havia d'exercir el lideratge. Amb un ull posat a França, va declarar: “per als qui els agradaria dividir Europa, els pregunto: per què no crear una divisió natural entre l'Europa del creixement i la del decreixement?” I als anglesos els va dir: “Preferiríem que entréssiu, però si no podeu unir-vos, per favor, deixeu-nos que anem avançant amb el projecte”. (*The Horseman Approach, The Economist*, 3 de Desembre 2011).

En no ser membre de la moneda única, Polònia, políticament parlant, estava a la defensiva. La seva exclusió de les converses sobre la crisi de l'euro van ser una important limitació de

Tres factors que han contribuït a la nova imatge de la Polònia que ha emergit en els dos últims anys. En primer lloc, el creixement de l'economia del país. En segon lloc, la reelecció, a l'octubre del 2011, de la coalició pro europea liderada per Donald Tusk, del partit Plataforma Cívica. I finalment, una presidència europea preparada i exercida amb competència.

la Presidència. No obstant això, Sikorski va aconseguir que la veu polonesa fos escoltada. Sembla irònic, però no van ser les limitacions de la presidència les que van provocar un discurs d'aquestes característiques sinó la combinació de la força política i econòmica de l'actual Polònia i l'ambició de Varsòvia d'exercir un paper més important en la UE. Tot això va permetre que Sikorski elaborés un discurs tan altament simbòlic.

L'aparició de la nova Polònia

De fet, existeixen almenys tres factors que han contribuït a la nova imatge de la Polònia que ha emergit en els dos últims anys. En primer lloc, el creixement de l'economia del país. En segon lloc, la reelecció, a l'octubre del 2011, de la coalició pro europea liderada per Donald Tusk, del partit *Plataforma Cívica*. I finalment, una presidència europea preparada i exercida amb competència.

La imatge del país ha canviat significativament des del 2004, quan Polònia va entrar en la UE. A pesar que des d'un principi Polònia era percebuda com a pro europea (per ex., el referèndum d'accés a la UE celebrat al juny del 2003 va confirmar un fort suport del 77% de la població polonesa a favor de l'accés), el seu pro americanisme era igualment sorprenent i interpretat

per alguns com anti-europeïsmes. Fins i tot després d'entrar a la UE, els polonesos seguien tenint dificultat per escollir entre Europa i Amèrica, amb la percepció que EUA i l'OTAN eren els principals garants de la seguretat. Algunes decisions poloneses, com la compra de F16 americans en comptes dels avions de combat produïts a Europa, el fort suport a la “coalició” liderada per EUA a la guerra de l'Iraq, la participació en la missió de l'OTAN a Afganistan o l'acord polonès-americà per a la instal·lació de components de míssils de defensa americans en territori polonès, tot això va contribuir a una imatge de Polònia com a ‘cavall de Troia americà’.

La política clarament pro americana va ser aplicada fins al 2008. A partir d'aquest moment, les relacions bilaterals amb EUA van ser cada vegada menys importants, no només des de la perspectiva de Washington (després de la decisió d'Obama de no portar endavant el projecte previ antimíssils), sinó també pel canvi de perspectiva dels polonesos. En el seu discurs de Berlín, Sikorski va destacar les preocupacions actuals de Polònia pel que fa a seguretat i prosperitat, observant: “No és el terrorisme, no són els talibans, i certament no són els tancs alemanys. Ni tan sols els míssils russos, que el president Medvedev ha amenaçat

recentment amb desplegar a les fronteres amb la UE. La major amenaça per a la seguretat de Polònia seria el daltabaix de la zona Euro.”

De guerrer a diplomàtic

Des del mandat dels euroescèptics de *Llei i Justícia* (2005-2007), que incloïa també partits de l'extrema dreta nacionalista i radicals populistes (*Auto Defensa* i la *Lliga de*

les Famílies Poloneses) es va començar a percebre a Polònia com a país imprevisible, i fins i tot no fiable. La principal raó per a això era la implicació de Polònia en una sèrie de conflictes amb els seus veïns i socis de la UE.

Per exemple, quan es va presentar inicialment el Tractat Constitucional va ser àmpliament criticat a Polònia perquè reduïa el poder dels vots del Consell. La ferma postura adoptada llavors per Polònia durant les negociacions va ser una sorpresa per a Europa Occidental. A això es van sumar noves àrees de conflicte entre Varsòvia i les capitals d'Europa Occidental. Existien diverses disputes històriques amb Alemanya, com ara bé la restitució de propietats en territori post-alemany i la creació del Centre Contra les Expulsions, o el tractament dels polonesos residents i de la minoria polonesa a Alemanya. Polònia i Alemanya es van veure enfrontades en els debats sobre el Gasoducte Rus-Alemany del mar Bàltic i en altres temes de la UE. Les relacions polonès-franceses també eren més aviat tibants durant la presidència de Jacques Chirac, principalment per les declaracions de Chirac del 2003 ‘sobre l'oportunitat perduda per callar’ referint-se al suport expressat per Polònia i pels altres nousvinguts a la UE a la intervenció a l'Iraq liderada pels americans. Les relacions polonès-russes estaven congelades, en part a causa de l'embargament rus de la carn polonesa, i la resposta de Polònia a l'embargament va ser un veto a les negociacions

d'un nou acord entre la Comunitat Europea i Rússia. Moltes de les accions poloneses no van ser compreses a les capitals europees i, fins a cert punt, el govern polonès va ser marginat. Aquesta va ser una qüestió amb la qual va haver de bregar la nova coalició de govern a la seva arribada al poder.

A pesar que tots dos partits estan a la dreta de l'espectre polític, *Llei i Justícia* i *Plataforma Cívica* no tenen gaire més en comú. El primer partit és euro-escèptic, populista, clerical, fortament nacionalista, de vegades una miqueta xenòfob, i socialment conservador, encara que en economia defensa un Estat del benestar. *Plataforma Cívica* és clarament pro europeu, més laic i centrista en temes socials, però està a favor de reformes econòmiques de tall liberal; externament, el seu nacionalisme no és rellevant i busca relacions cooperatives on sigui possible, incloent antics adversaris històrics, com Rússia i Alemanya.

Quan Donald Tusk va guanyar les eleccions en el 2007, va començar lentament a forjar la seva influència dins de la UE, apropant-se a les figures clau. Durant els tres primers anys no va ser tasca fàcil, doncs era encara l'etapa de cohabitació amb Lech Kaczyński de *Llei i Justícia* com a president polonès. Quan el candidat de *Plataforma Cívica*, Bronisław Komorowski, va guanyar la presidència en el 2010, la coalició de govern de *Plataforma Cívica* i el *Partit dels Agricultors Polonesos* va controlar tots els llocs clau. El veto presidencial, que Lech Kaczyński aplicava regularment per bloquejar les polítiques de Tusk, havia estat neutralitzat.

Gràcies a les bones relacions personals entre Tusk i Sikorski amb Angela Merkel i als excel·lents intercanvis econòmics polonès-alemanys, els dos veïns es van convertir en bons socis. Els assumptes polonès-francesos es van normalitzar una vegada Nicolas Sarkozy va arribar al poder i, més recentment, Polònia va fer grans esforços per rejaorenir la cooperació triangular de Weimar entre els tres països. Fins i tot les relacions de Polònia amb Rússia es van fer menys conflictives. Va haver-hi un període d'acostament en 2009-2010 després del reconeixement formal per part de Rússia de la massacre de Katyn ordenada per Stalin. No obstant això, la investigació duta a terme per Rússia sobre l'accident aeri de l'avió presidencial que es va estavellar a Smolensk a l'abril del 2010 va tornar a enterbolir les fràgils relacions iniciades.

Les relacions bilaterals amb Rússia continuen constituint el major repte, i el més important, de la política exterior, amb àmplies repercussions per a la seguretat energètica de Polònia així com per a les polítiques poloneses respecte als seus veïns orientals. Polònia depèn en gran mesura del gas rus i, encara que els llaços econòmics entre els dos països es van estrenyent —Polònia importa petroli i gas principalment de Rússia i exporta productes manufacturats— qualsevol conflicte entre Rússia i els països de trànsit com Ucraïna o Bielorússia podria afectar també el subministrament energètic a Polònia. De totes maneres, Polònia considera que el seu veïnat oriental és el seu primer deure, allí on pot tenir major impacte en les polítiques exterior i

de veïnatge de la UE. La ferma postura polonesa a favor d'oferir la condició de membre de la UE a països com Ucraïna és un focus de tensions entre Varsòvia i Moscou donat que Rússia s'oposa a qualsevol moviment que promogui noves adhesions a la UE a la regió.

Excepte pel que fa referència a les relacions amb Rússia, *Plataforma Cívica* ha aconseguit tancar les ferides amb Europa. La imatge polonesa en el fòrum de la UE ha estat restablerta i Varsòvia ha començat a ser percebuda com més previsible, cooperativa i promotora de consens.

La història d'èxit econòmic de Polònia

Des del 2008 va projectar una imatge de ser un país no només políticament, sinó també econòmicament estable. Considerant la incertesa actual i el declivi de l'Eurozona, és gairebé paradoxal que l'economia polonesa resisteixi amb fermesa la contracció i continuï el seu creixement. Pot ser que alguns dels antics pesos pesants de la UE, com Itàlia o Espanya, contemplin amb incredulitat l'auge de Polònia.

Excepte pel que fa referència a les relacions amb Rússia, Plataforma Cívica ha aconseguit tancar les ferides amb Europa. La imatge polonesa en el fòrum de la UE ha estat restablerta i Varsòvia ha començat a ser percebuda com més previsible, cooperativa i promotora de consens.

En el 2009, quan la majoria de nacions europees estaven ja en recessió, Polònia va ser l'únic país que va registrar un creixement positiu del PIB, comparat amb la mitjana europea d'un 4,2% negatiu. Aquest va ser un nou missatge que enviava Polònia. Des de llavors, la història d'èxit econòmic de Polònia no ha deixat d'impressionar. Polònia és l'únic país de la UE que ha experimentat un creixement econòmic l'any passat, donant un plus a l'euro-optimisme de la Presidència polonesa sortint de la UE. Per si no fos poc, és l'únic país de la UE que no ha estat en recessió en els últims 20 anys, un rècord que podria mantenir-se aquest any mentre que la resta del continent, previsiblement, sofrirà un nou descens.

Les xifres d'ocupació van ser tan positives com la tendència de creixement global en el 2009, any crític. Abans que la crisi esclatés a la segona meitat del 2008, la xifra de desocupació estava a un 7,1%. Des de llavors, mentre que la desocupació ha augmentat espectacularment (per ex., a Espanya, del 8,3% en el 2007 al 22,9% a la fi del 2011, i a Irlanda, del 4,6% en el 2007 al 14,6% en el 2011), a Polònia la desocupació ha augmentat de forma moderada fins al 12,5% en el 2011. La UE dels 27 tenia una mitjana de desocupació al nivell del 10,3% segons les últimes dades disponibles de l'Eurostat de novembre del 2011.

Mentre que a la fi del 2011 la classificació creditícia de triple A de França i Anglaterra era posada en dubte, l'agència Moody's va donar una bona opinió de l'aspecte creditici polonès al

desembre. Va constatar la classificació creditícia de doble A de Varsòvia a causa de “l’estratègia de consolidació fiscal creïble” del govern i “el seguiment comprovat de l’estabilitat macroeconòmica i la capacitat de recuperació, fins i tot davant impactes externs significatius” del país. A més, al ministre de finances polonès —Jacek Rostowski— el *Financial Times* li va concedir un rang entre els millors ministres de finances europeus.

Segons l’*Economic Outlook* de la OCDE publicat al maig de l’any passat (Previsió del PIB del 2011 per a Europa Oriental) s’espera que Polònia creixi gairebé un 4% tant en el 2011 com en el 2012 gràcies a els projectes d’infraestructura finançats per la UE i els preparatius de l’Eurocopa de futbol del 2012. L’OCDE també observa robustesa en el consum privat i una recuperació de les inversions comercials en el 2012. Pel que fa a l’àmbit fiscal, el creixement econòmic contribuirà a retallar el dèficit de pressupost al 3,7% en 2012, quan en el 2010 era del 7,8%.

Malgrat tot, el govern polonès és conscient que tard o d’hora el que succeeixi a la zona Euro tindrà la seva influència a Polònia. De moment els consumidors del país segueixen comprant, i la producció industrial i les exportacions continuen creixent, però el govern ha presentat diversos plantejaments pressupostaris pel 2012 i ha mostrat la voluntat política d’introduir un pla de

Polònia va haver d’aparcar moltes de les seves ambicioses iniciatives polítiques i convertir-se, en el seu lloc, en un “bon mànager” per minimitzar la crisi galopant de la UE. La impressió general és que Polònia va executar les seves tasques administratives impecablement, encara que, alhora, tenint en compte la crisi de l’euro, Polònia no va aconseguir implementar totes les seves prioritats polítiques.

consolidació fiscal durant el segon període de govern.

El tan esperat lideratge europeu

La presidència de la UE va permetre que Polònia es presentés com un ferm defensor del projecte comú europeu, preparat per oferir el seu lideratge i energia com a “jove” membre que creu fermament que la solidaritat pot ajudar a superar la crisi. Aquesta postura pro europea ha estat rebuda positivament en molts comentaris a propòsit de la presidència polonesa. També cal destacar l’eficiència de l’administració polonesa en la coordinació del treball intern de la UE en uns temps que, a causa de la crisi de l’Euro i els canvis que va comportar la Primavera Àrab, seran recordats com un difícil desafiament per al conjunt de la UE.

A més, durant els dos últims mesos els processos de transició post revolucionària als països del nord d’Àfrica van centrar l’atenció de la UE cap al sud, quan una de les principals prioritats de la Presidència polonesa era atreure

l’atenció de la UE cap als veïns de l’Est. Per aquestes raons Polònia va haver d’aparcar moltes de les seves ambicioses iniciatives polítiques i convertir-se, en el seu lloc, en un “bon mànager” per minimitzar la crisi galopant de la UE. La impressió general és que Polònia va executar les seves tasques administratives impecablement, encara que, alhora, tenint en compte la crisi de l’euro, Polònia no va aconseguir implementar totes les seves prioritats polítiques.

Ajustant les prioritats de la Presidència a la crisi

Al juny del 2011 es van publicar les prioritats de la Presidència polonesa, dividides en tres capítols: **La integració europea com a font de creixement** (entre altres, adoptar el paquet de governança econòmica —‘six-pack’, iniciar negociacions a propòsit del marc financer multianual 2014-2020, treballar per a l’adopció de la Llei de Mercat Únic. **La seguretat europea** (creació d’una política energètica externa europea, reforma de la Política Agrícola Comuna, reforma del Frontex —l’agència de fronteres de la UE). **Beneficis per a Europa amb l’obertura** (aprofundiment de la cooperació amb els veïns de la UE des de l’Est i el Sud, finalitzant els acords d’adhesió de Croàcia).

La integració europea com a font de creixement

La situació en què es va trobar la UE en el 2011 va obligar a efectuar una revisió de les prioritats poloneses. L’objectiu primordial va ser llavors la superació de la crisi de la UE, així que la presidència polonesa es va obstinar a promoure l’adopció de l’acord del ‘six-pack’ (cinc regulacions i una directiva), que es va

convertir en una sèrie d’eines important per contrarestar futures crisis. Els decrets legislatius van ser adoptats al setembre i van entrar en vigor al desembre del 2011. Van enfortir de forma significativa el control de la UE sobre els nivells de dèficit i deute dels Estats membres i van facilitar la imposició de dures sancions financeres als països amb dèficits excessius del pressupost. “No podem tornar enrere, però el paquet assegurarà que els pressupostos dels estats membres siguin creïbles”, va afirmar Jerzy Buzek, President del Parlament Europeu, després de les lleis de governança econòmica de la UE.

Polònia desitjava contribuir a la resolució de la crisi econòmica mitjançant la participació en negociacions sobre com millorar la situació en l’Eurozona. Desgraciadament, a la Presidència se li va negar el dret a prendre part en les reunions de l’Eurogrup ja que Polònia és un estat membre amb moneda pròpia. Això va resultar ser molt poc convenient per raons pràctiques. El ministre de Finances, Jacek Rostowski, va declarar durant una reunió amb periodistes estrangers el 2 de juliol: “He estat membre d’ECOFIN durant 3 anys i mig, i en temps normals no importaria [si la Presidència assisteix o no a les reunions de l’Eurogrup].

Però durant dos anys i mig, o fins i tot més, els temps no han estat normals, i simplement no crec que sigui eficient que l'única cosa que rebem sigui un informe [de l'Eurogrup]". Aquesta qüestió sobre si la Presidència i els estats membres de la UE que no formen part de l'Eurozona haurien de participar en reunions de l'Eurogrup, va adquirir més rellevància quan Dinamarca va prendre el relleu de la presidència polonesa, tractant-se d'un país que tampoc forma part de l'Eurogrup. Aquest fet pot, efectivament, disminuir significativament el paper de la Presidència en una època en què combatre la crisi de l'euro és la prioritat fonamental de tota la UE. Polònia va proposar que tots els ministres d'economia de la UE haurien de participar en totes les reunions dels ministres d'economia de l'Eurogrup, encara que fos sense dret a vot. En el moment d'escriure aquest article encara es desconeixia quin seria la decisió final d'aquest tema. De totes maneres, l'esborrany més recent (de principis de gener del 2012) de l'acord fiscal declara que els països que no formen part de l'Eurozona no tenen permís per participar en les reunions de l'Eurozona fins i tot si signen el tractat.

Assegurar Europa

La UE necessita una política energètica consistent i a llarg termini que descansi sobre tres pilars: sostenibilitat, seguretat de subministrament i competitivitat (Comunicació de la Comissió Europea, "Energia 2020: Una estratègia per a una energia segura, sostenible i competitiva"). Per tal d'aconseguir la seva prioritat referent a seguretat energètica la Presidència polonesa va coordinar l'adopció de les conclusions sobre cooperació energètica amb l'objectiu de millorar la seguretat del subministrament energètic a Europa. El document especifica regles de mercat en relacions exteriors, projectes d'infraestructures clau dissenyats per facilitar importacions de matèries primeres i cooperació d'Estats membres en fòrums internacionals, tals com l'Agència Internacional de l'Energia (IEA, en sigles angleses) i l'Agència Internacional d'Energies Renovables (IRENA, en sigles angleses).

La Presidència Polonesa també ha aconseguit que s'aconseguís la unanimitat necessària per negociar un acord sobre el gas per al Sistema del Gasoducte trans-Caspià amb Azerbaidjan i Turkmenistan, que permetrà (en conjunció amb la implementació de projectes del Corredor Meridional) la importació del gas caspià a la UE. Això és important per a la seguretat energètica de la UE ja que el Corredor meridional és un corredor prioritari per a les importacions de grans quantitats de gas cap a la UE amb l'objectiu d'assegurar la diversificació de fonts de subministrament.

Europa es beneficia de l'obertura

Una part essencial de les competències de la Presidència del Consell havia estat ocupar-se dels afers exteriors de la UE fins que es van perdre les atribucions amb l'adopció del Tractat de

Lisboa. Els països que han assumit la presidència rotatòria des de 2010 han buscat maneres d'estar presents també en aquesta àrea. Polònia va cooperar estretament amb l'Alt Representant i el Servei d'Acció Externa Europea substituint a Lady Ashton i actuant en el seu nom en reunions amb tercers països (en total 14 vegades durant sis mesos). El ministre Sikorski, en nom de Lady Ashton, fou el primer representant de la UE que va ser a Bengasi des de l'inici del conflicte a Líbia, i també va representar a l'Alt Representant en missions a Afganistan i Pakistan.

Dins d'aquest capítol del programa de la Presidència, Polònia també desitjava desenvolupar una prioritat que tenia un gran significat: enfortir el Partenariat de l'Est (EaP: *Eastern Partnership*). El projecte polonès-suec va ser establert en el 2009 i dirigit a sis veïns orientals de la UE (Armènia, Azerbaidjan, Bielorússia, Geòrgia, Moldàvia i Ucraïna), vistos per alguns com a contrapès a la Unió per al Mediterrani dirigida als veïns del sud de la UE. Polònia volia utilitzar la seva presidència per impulsar l'estat actual de les relacions de la UE amb els estats de l'EaP (Partenariat de l'Est, en sigles angleses), tancant Acords d'Associació (el seu objectiu és establir una zona de pau, prosperitat i estabilitat a la regió sense una adhesió formal a la UE). També desitjava crear Àrees de Lliure Mercat Intens i Global (implica no només la liberalització del comerç en totes les àrees, obrint

Polònia va ser pertinaç aprofitant els sis mesos de lideratge per desenvolupar la iniciativa de l'EaP i va organitzar la 2ª Cimera del Partenariat de l'Est (EaP) a Varsòvia. Tots els Estats membres de la UE i 5 dels 6 membres de l'EaP (excepte Bielorússia) van participar a la Cimera.

barreres aranzelàries i quotes de mercat, sinó també l'harmonització de la legislació relacionada amb el comerç dels països socis amb els estàndards i l'*acquis communautaire*) i realitzant progressos substancials en el procés de liberalització de visats.

L'èxit per aconseguir els objectius planejats en el desenvolupament de la iniciativa de l'EaP va trontollar a causa del curs dels esdeveniments després de la Primavera Àrab, que va provocar que l'atenció principal de la UE s'orientés cap als països del sud en comptes dels relativament tranquils de l'Est. No obstant això, Polònia va ser pertinaç aprofitant els sis mesos de lideratge per desenvolupar la iniciativa de l'EaP i va organitzar la 2ª Cimera del Partenariat de l'Est (EaP) a Varsòvia. Tots els Estats membres de la UE i 5 dels 6 membres de l'EaP (excepte Bielorússia) van participar a la Cimera.

La declaració conjunta adoptada al final de la Cimera expressava un clar missatge en el sentit que la Unió Europea està preparada per ajudar als sis països de l'EaP per discutir les seves aspiracions europees i possibles formes futures d'integració més estreta (el Tractat sobre la Unió Europea permet la condició de membre de la UE a qualsevol Estat Europeu que compleixi unes condicions específiques; aquesta és la diferència entre l'EaP i la Unió per al Mediterrani, ja que tots els estats de l'EaP són estats europeus, mentre que això no ocorre amb tots els països de la Unió pel Mediterrani). La regla de condicionalitat

va ser imposada als països de l'EaP: Sota noves regles, el nivell de suport, i els futurs drets de cada país de l'EaP, dependrà de la voluntat de cadascun i de l'esforç que realitzi per ajustar-se a les condicions de la UE. La cooperació amb els socis de l'Est s'estudiarà cas per cas, més que no pas un "cafè per a tots". La declaració política va ser recolzada amb un augment de la política pressupostària xifrat en 2 bilions d'euros i la decisió que les negociacions sobre un acord d'associació amb Ucraïna acabarien a la fi del 2011 (el document estava preparat per ser signat a la fi del 2011, però a causa de l'arrest de l'ex-primera ministra Yulia Timoshenko i als dubtes respecte a la legalitat del judici, la UE va decidir posposar la implementació de l'acord). La declaració final de la Cimera de l'EaP contenia una declaració sobre la possibilitat real de l'abolició total de visats per als veïns de l'Est en el termini de pocs anys. No obstant això, no es va parlar de cap data precisa, per la qual cosa de moment el règim d'abolició de visat amb els estats de l'EaP és encara un mer projecte.

Hi ha hagut altres resultats essencials de la Presidència polonesa en el camp dels afers exteriors, com l'adopció de la declaració sobre el Lligat Europeu per la Democràcia (*European Endowment for Democracy, EED*) i la signatura del Tractat d'Adhesió amb Croàcia (Croàcia s'adherirà a la UE l'1 de juliol del 2013). El LED (EED) el va presentar a principis del 2011 el ministre Radoslaw Sikorski i el seu objectiu era crear un mecanisme de suport dels processos de transició democràtica en països autoritaris. Exercirà els seus objectius sufragant a líders de cercles pro democràtics, mitjans de comunicació independents i organitzacions de la societat civil que recolzin el pluralisme polític i les transformacions democràtiques en països de tot el món. El problema actual és que gran part de l'ajuda financera exterior (la LED) estarà oberta a contribucions econòmiques dels estats de la UE i de tercers països) dirigida a països no democràtics no pot ser distribuïda tan ràpidament com seria necessari: Això és el que va ocórrer durant la Primavera Àrab, quan la UE no tenia eines eficaces per fer arribar la seva ajuda financera a la societat civil. La LED que s'engegarà en el 2012 és, doncs, un projecte que va fer a mida la Presidència polonesa.

Amb tot, la Presidència polonesa no va aconseguir dur a terme totes les seves prioritats plantejades per a una presidència de sis mesos. Per exemple, no va aconseguir enfortir les capacitats militars i civils de la UE. La Presidència desitjava iniciar un debat sobre l'impuls de les estructures responsables de la preparació i planificació d'operacions per tal de reflectir millor la naturalesa civil i militar de l'estabilització i de les operacions de gestió de crisi de la UE. També desitjava recolzar accions que propiciessin la consolidació d'un diàleg directe entre la UE i l'OTAN. Una vegada més, la Presidència tal vegada va pecar d'excés d'ambició en aquest aspecte ja que sota el Tractat de Lisboa les presidències rotatòries van perdre molta influència a l'àrea de la Seguretat Comuna i la Política de Defensa.

Conclusió

Ha aparegut una nova imatge de Polònia en el curs dels dos últims anys. És la imatge d'un país políticament i econòmicament estable, un actor previsible en l'escenari de la UE, un 'nouvengut' sense complexos que va connectar ràpidament

amb la 'Vella Europa'. Recentment aquesta imatge s'ha consolidat encara més gràcies a una presidència europea que ha fluït sense turbulències. ¿Podria aquesta imatge, per ventura, donar impuls a la posició de Polònia dins de la UE i, en un moment donat, conferir-li un canvi permanent del seu estatus en l'escena europea?

La Història ens ensenya que, per tal de postular-se com a jugador de primera divisió en la UE, un país necessita, o bé gaudir d'una potent economia, o bé tenir un líder fort i eficaç que atregui els Estats membres. Pot dir-se que Polònia està en el camí d'aconseguir ambdues exigències. El volum de l'economia polonesa és important, així com el seu creixement ininterromput del PIB durant els últims vint anys. El PIB *per capita* de Polònia és encara baix i el país necessita tal vegada altres vint anys per aconseguir el nivell d'Alemanya, però la seva economia continua sent florent. Un tampoc hauria d'oblidar que Polònia va ser un model en el passat. Va ser el primer país de l'Est que es va oposar amb èxit al règim comunista i mitjançant la 'taula rodona' va realitzar una transició pacífica cap a la democràcia.

Durant la Presidència del Consell de la UE, Polònia ha mostrat tant el seu potencial per al lideratge com les seves habilitats per encaminar els assumptes de la UE en interès de tots els seus membres. Es va oposar amb fermesa als interessos nacionals dels Estats membres més importants i en temps de crisi va fer una crida a la solidaritat entre els Estats membres de la UE. Pot ser que aquestes qualitats combinades amb la fe genuïna de Polònia en una Europa més consistent i més gran li permetin en el futur optar a la Primera Divisió de la UE.